

Meer bescherming zorgmedewerkers buiten ziekenhuis

Mensen die huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding of maaltijdondersteuning verzorgen bij mensen thuis kunnen voortaan in specifieke gevallen ook in aanmerking voor persoonlijke beschermingsmiddelen. Minister Van Rijn voor Medische Zorg heeft dat vandaag besloten. Het gaat om situaties waarbij zorg aan iemand met corona of verdenking daarop niet uitgesteld kan worden.

Voor ondersteuning thuis die verleend wordt volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) - zoals huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding en maaltijdondersteuning, in een maatschappelijke opvang en vrouwenopvang - kan veelal worden volstaan met begeleiding op 1,5 meter afstand. Hier zijn geen beschermingsmiddelen nodig. Ook mogen Wmo-ondersteunende medewerkers alleen werken als ze klachtenvrij zijn en er zeker van zijn dat de gezondheid van de patiënt of cliënt het toelaat om zorg te verlenen. Als COVID-19 bij een cliënt is vastgesteld dan wordt ondersteuning uitgesteld. Maar soms kan zorg niet worden uitgesteld of heeft medewerker gerede twijfel of de situatie veilig is. In die gevallen kan de medewerker voortaan beschikken over een 'reservepakketje' aan medische beschermingsmiddelen.

Minister Van Rijn: "Alle mensen die werken in de zorg - binnen en buiten het ziekenhuis - moeten erop kunnen rekenen dat zij hun werk veilig kunnen doen met gebruik van medische beschermingsmiddelen. Natuurlijk alleen als dat echt nodig is, want er is nog steeds een enorme behoefte aan beschermingsmiddelen in de zorg. Het is goed dat medewerkers die Wmo-ondersteuning bieden nu ook bij specifieke situaties kunnen beschikken over een reservepakket aan beschermingsmiddelen. Hiervoor kunnen ze bij het Landelijk Consortium Hulpmiddelen terecht."

Bij het persoonlijke beschermingsmiddelen gaat het om mondkapjes, isolatiejassen/schorten, oogbescherming/brillen en handschoenen.

Gepast gebruik buiten het ziekenhuis

Het RIVM heeft samen met partijen uit de zorg richtlijnen opgesteld voor het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen bij zorg buiten het ziekenhuis. De richtlijnen zijn gemaakt op basis van besmettingsrisico's voor medewerkers en cliënten/patiënten in geval van (verdenking op) COVID-19.

Als de specifieke situatie daarom vraagt, kunnen zorgmedewerkers op basis van hun professionele inzichten en ervaring beredeneerd afwijken van deze richtlijnen en medische beschermingsmiddelen gebruiken. Tegelijkertijd geldt dat het algemeen preventief gebruik niet nodig is en vooral de schaarste vergroot.

Medewerkers die ervaren dat ze onvoldoende bescherming hebben in hun werk gaan in gesprek met hun werkgever. Werkgevers moeten zich namelijk maximaal inspannen om de besmettingsrisico's - volgens de richtlijnen - te beperken. Dat betekent dat ze ook voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen beschikbaar moeten maken, via reguliere kanalen of via de aanvraag bij het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH).

RIVM De zorg voor morgen begint vandaag

Onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden NIET PUBLICEREN

Nederland is al een tijd in de ban van het nieuwe coronavirus. Om beter te begrijpen hoe mensen denken over de afgekondigde maatregelen, wat hun drijfveren zijn om zich hier aan te houden en wat de impact op mensen is, houden het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) en GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)-GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) Nederland (in samenwerking met de regionale GGD'en) een groot onderzoek. Het onderzoek gaat over het gedrag van mensen, wat ze vinden van de gedragsmaatregelen van de overheid en hoe het fysiek, mentaal en sociaal met ze gaat in dit coronatijdperk.

Resultaten 1e ronde

Onderzoek onder 90.000 mensen: de 1,5 meter maatschappij is een lastige opgave

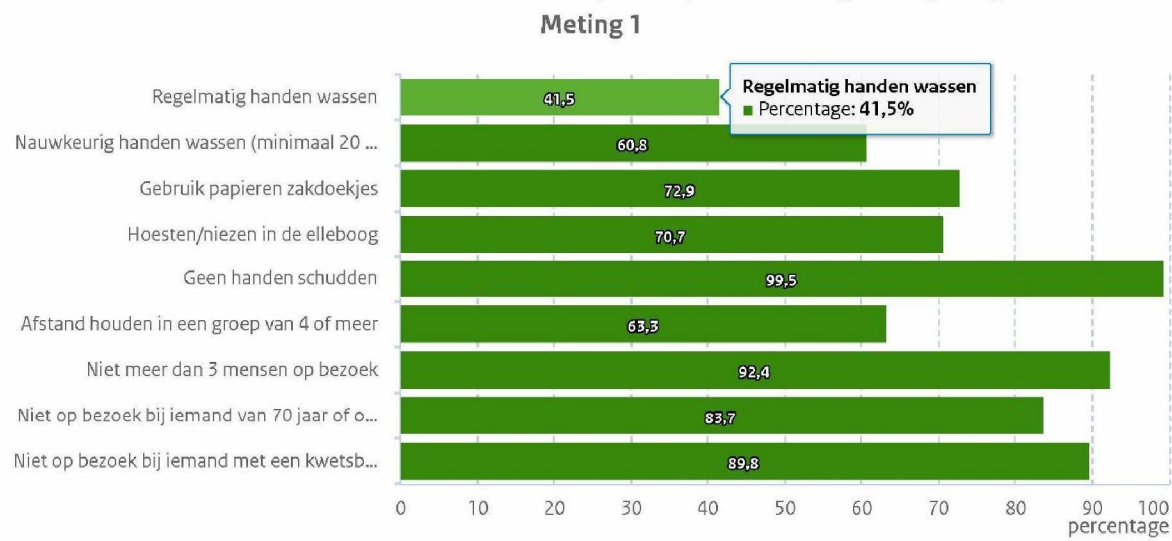
Persoonlijke hygiënemaatregelen, zoals het niet meer geven van een hand, of het gebruik van papieren zakdoekjes zien de meeste Nederlanders niet als een probleem. Zoveel mogelijk thuis blijven, anderhalve meter afstand bewaren en niet op bezoek bij 70-plussers zijn de lastigste opgaven, zeker op de lange termijn. Dat blijkt uit een grootschalig onderzoek van de RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)-gedragsunit en GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)-en onder 90.000 mensen.

Lukt het mensen om de gedragsregels toe te passen?

Sinds half maart gelden in ons land diverse gedragsregels die erop gericht zijn het aantal contacten met anderen te reduceren (bijvoorbeeld 1,5 meter afstand houden). De regels moeten er verder toe bijdragen dat tijdens contacten met anderen het coronavirus niet wordt overgedragen (hygiënemaatregelen). Als mensen denken dat de gedragsregels helpen om besmettingen van zichzelf of anderen te voorkomen kan dit hun motivatie versterken. Echter, de huidige situatie vraagt ook veel van mensen: ze beperken onze vrijheid en mogelijkheden. Dit kan impact hebben op onze mentale, fysieke, en sociale gezondheid. En op de verwachting hoe lang mensen de maatregelen steunen. Deze inzichten helpen de overheid om burgers beter te kunnen ondersteunen en informeren om de gedragsregels op te blijven volgen.

Het onderzoek van RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) en GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)-en laat zien dat het niet meer handen schudden de meest makkelijk na te leven regel is. Liefst 99,5 % zegt geen handen meer te schudden. Daarnaast geeft 92,4% aan 'niet meer dan 3 mensen op bezoek' te ontvangen. Ook het niet bezoeken van mensen met een kwetsbare gezondheid (85%), het in de elleboog niezen (75%) en het gebruik van papieren zakdoekjes (73%) lukt over het algemeen goed. Meer dan 10 keer per dag handen wassen blijkt veel lastiger te realiseren (42%).

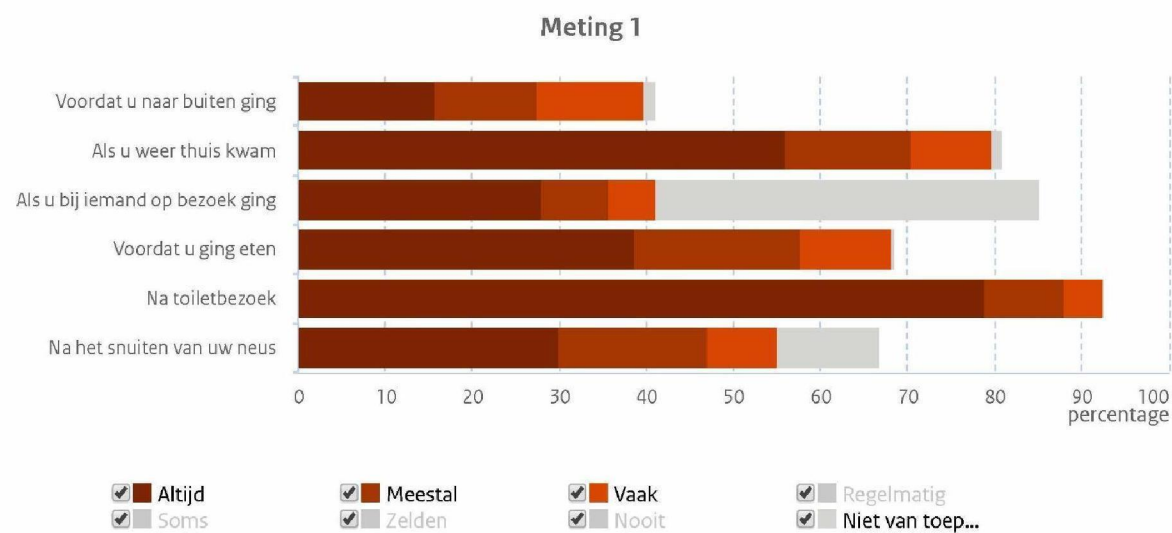
Hoe houden mensen zich in de praktijk aan de gedragsregels? ☰

Handen wassen

Mensen hebben duidelijk de gewoonte om hun handen te wassen na een toiletbezoek: bijna 90% van de mensen geeft aan hun handen meestal of altijd te wassen. Ruim 70% van de mensen geeft aan meestal of altijd hun handen te wassen na thuiskomst. De gewoonte is een stuk minder sterk in de andere situaties, zoals na het neus snuiten of bij anderen op bezoek gaan. Handen wassen voordat mensen naar buitengaan doet minder dan de helft van de mensen vaak tot altijd.

Waste u uw handen... ☰

Bezoek

Van de deelnemers aan het onderzoek gaf 51% aan geen bezoek te ontvangen. Voor 39,3% van de mensen bleef het aantal keren bezoek per week beperkt tot 1 of 2 keer. De resterende 9,7% ontvangt 3 of meer keer per week bezoek.

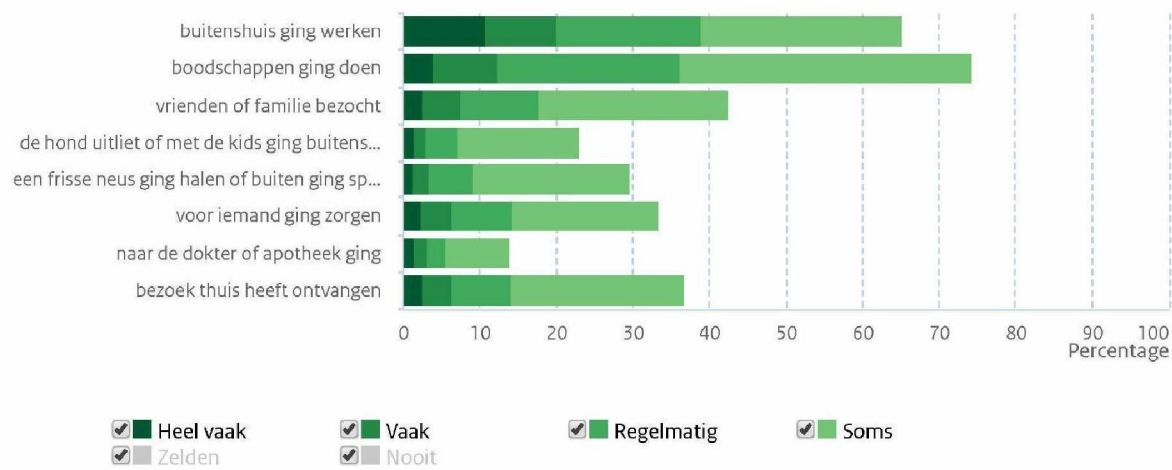
Afstand houden

Een belangrijke maatregel, het op 1,5 meter afstand blijven van elkaar, laat een meer complex beeld zien. In bijna driekwart van de gevallen kwamen mensen soms tot heel vaak te dichtbij met boodschappen doen. Ruim 65% gaf aan dat mensen te dichtbij kwamen wanneer zij naar buiten gingen voor werk. Bij het bezoeken van vrienden of familie of bezoek thuis ontvangen is dit respectievelijk 43% en 36%. Maar bij het boodschappen doen en op het werk ligt dit percentage – zelfs in deze rustige tijden – een stuk lager: eenderde van de mensen geeft aan dat er dan zelden of nooit iemand binnen de 1,5 meter komt. De 1,5 meter afstand regel blijkt dus soms lastig te realiseren.

Hoe vaak kwamen mensen te dichtbij?

Meting 1

Wel of niet volgen van de gedragsregels?

Het wel of niet volgen van de gedragsregels kan verschillende redenen hebben. Over een aantal aspecten die hierop van invloed kunnen zijn, hebben we vragen gesteld in dit onderzoek. Met behulp van de resultaten van het onderzoek hopen we hier in de komende weken een beter inzicht in te krijgen.

Risico inschatting

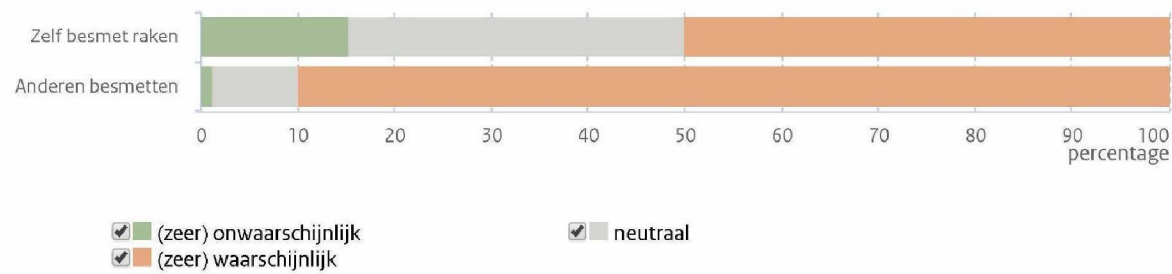
Aan de deelnemers van het onderzoek is gevraagd hoe groot zij denken dat de kans is, dat als ze corona-besmet zijn ze dit doorgeven aan anderen. Daarnaast is gevraagd hoe erg ze dat zouden vinden.

Ruim 28% geeft aan dat ze het (zeer) onwaarschijnlijk vinden dat ze besmet worden. Ongeveer 17% vindt dit juist (heel) waarschijnlijk. Als mensen besmet zouden raken dan vindt 50% dit wel ernstig. De meerderheid acht de kans ook groot het virus aan anderen door te geven als ze besmet zouden zijn: 52% acht dit (zeer) waarschijnlijk. Bijna iedereen (90%) zou het (heel) erg vinden het virus door te geven aan iemand anders.

Inschatting kans om zelf besmet te raken, of om anderen te besmetten

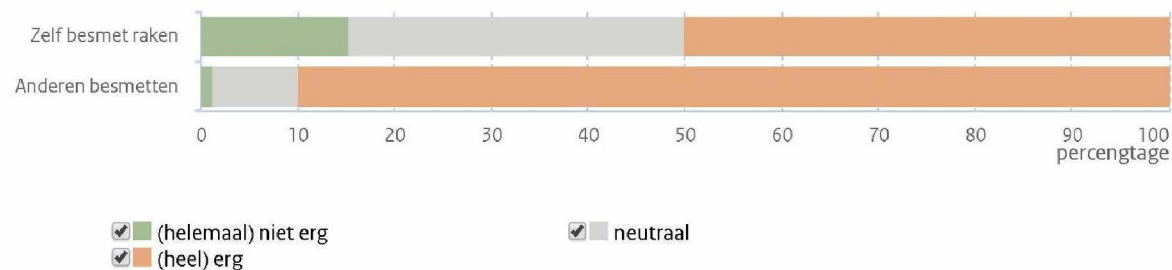
Meting 1

Inschatting ernst van zelf besmet raken, of van anderen besmetten als zelf besmet

Meting 1

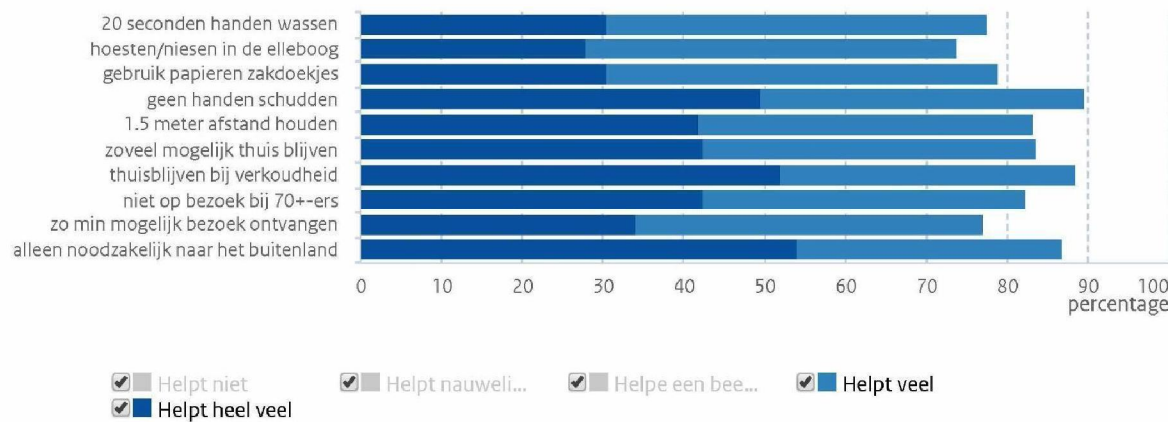

Maatregelen helpen

Deelnemers zijn ook gevraagd of ze denken dat de maatregelen helpen. De meeste mensen denken dat de maatregelen helpen om het virus in te dammen. Slechts 1 tot 5% denkt dat de maatregelen niet of nauwelijks helpen. De maatregelen waarvan de mensen het meeste verwachten zijn het niet meer handen schudden (90%) gevolgd door thuisblijven bij verkoudheid (89%).

Hoe goed helpen de maatregelen om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan?

Meting 1

Opvolgen van gedragsregels

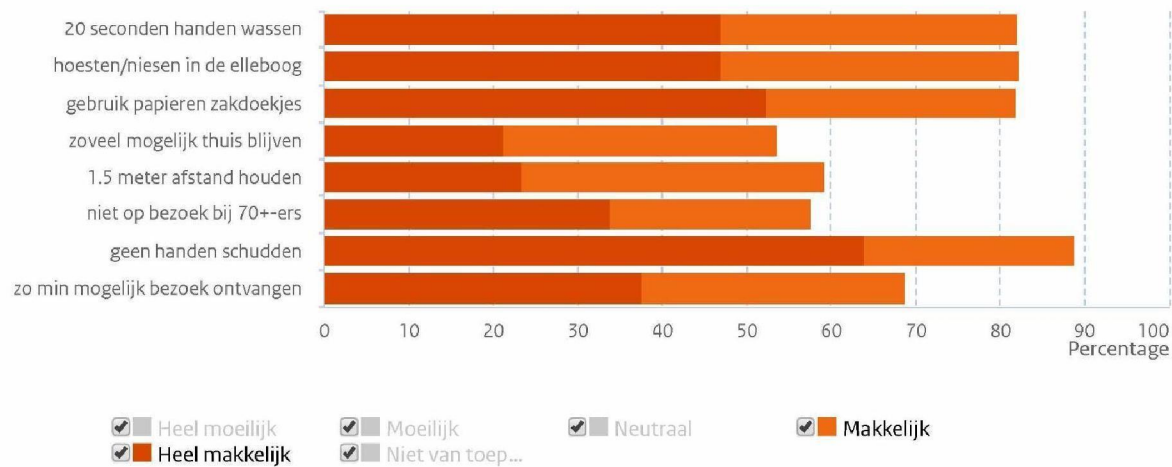
Voor het totale pakket aan gedragsregels geeft ongeveer 80% van de ondervraagden aan dat ze deze makkelijk tot heel makkelijk kunnen opvolgen. Geen handen schudden vindt maar zelfs bijna 90% (heel) makkelijk. Het advies om zoveel mogelijk thuis te blijven, wordt door 53,7% van de deelnemers als (heel) makkelijk ervaren. Niet op bezoek gaan bij 70-plussers en mensen met een kwetsbare gezondheid en 1,5 meter afstand houden is voor relatief weinig mensen (heel) makkelijk. Ongeveer een kwart van de mensen vindt dit zelfs moeilijk tot heel moeilijk.

[Hoe makkelijk is het om](#)

[Hoe moeilijk is het om](#)

Hoe makkelijk is het om je aan de maatregelen te houden?

Meting 1

Gezond zijn en gezond gedrag

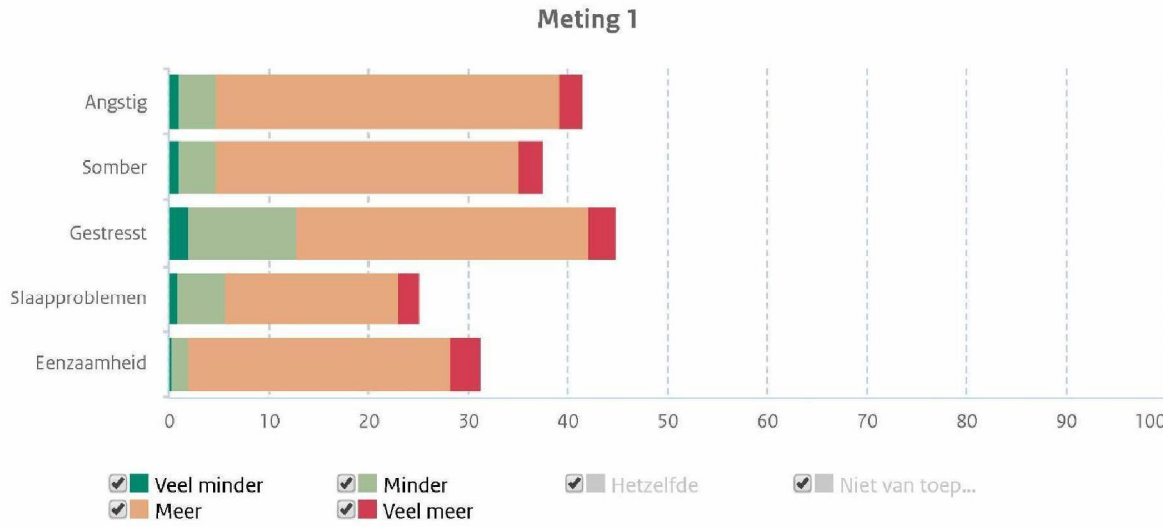
Welbevinden

Het besef dat men risico loopt en dat de maatregelen helpen om dit risico te verkleinen, kan mensen motiveren de maatregelen op te volgen. Echter, de coronacrisis heeft ook een prijskaartje: de vrijheid en mogelijkheden worden beperkt en mensen kunnen angstig zijn. Dit kan invloed hebben op onze mentale, fysieke, en sociale gezondheid. Als mensen deze negatieve gevolgen van de coronacrisis wijten aan de maatregelen, kan dat demotiverend

werken. .

Ongeveer de helft van de mensen geeft aan geen verandering te zien in hoe somber, angstig, gestrest of eenzaam ze zijn ten opzichte van de periode voor corona. Ruim een derde geeft aan veel meer angstig, somber, gestrest en eenzaam te zijn geworden. Ongeveer 20 % heeft (veel) meer slaapproblemen dan voorheen. Er zijn ook mensen die aangeven juist minder van deze gevolgen op hun welbevinden te ervaren, zo geeft 13% van de deelnemers aan minder stress te ervaren dan voor de corona-crisis.

Mentaal welbevinden, vergeleken met de periode voor de crisis

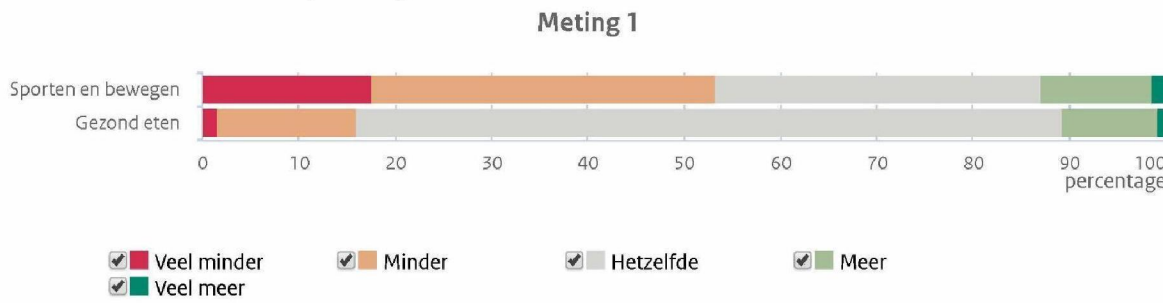
Leefstijl

Een gezonde leefstijl helpt om mentaal, fysiek en sociaal gezond te blijven, ook in coronatijd. Het gaat hierbij onder andere om sporten, bewegen en gezond eten. Een toename in gebruik van middelen zoals alcohol en tabak kan invloed hebben op stemming en op kwaliteit van de slaap.

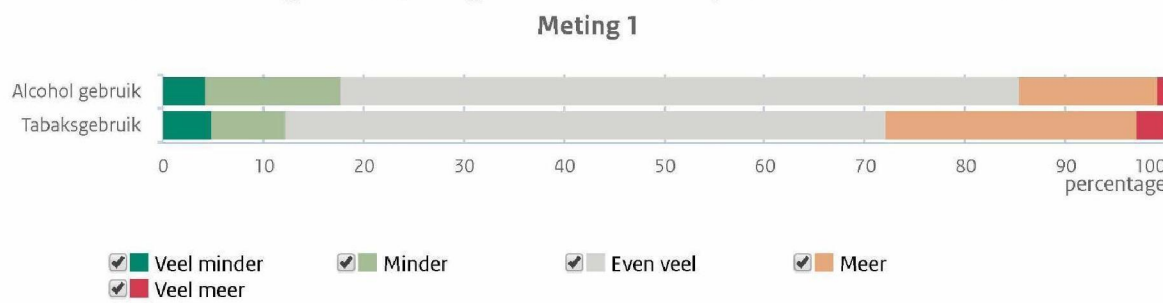
Mensen geven aan dat ze niet ongezonder zijn gaan eten vergeleken met voor de crisis: 73% eet nog hetzelfde. Bij sporten en bewegen rapporteren mensen een flinke afname: 53% geeft aan (veel) minder te bewegen. De sluiting van sportaccommodaties en fitnesscentra en het meer thuiswerken kunnen hierbij een rol spelen, net zoals het advies 'blijf zoveel mogelijk thuis'.

Wat betreft alcohol, zijn ongeveer evenveel mensen minder als meer gaan drinken. Van de rokers is 12% (veel) minder gaan roken, terwijl 28% aangeeft juist veel vaker iets op te steken. Of er ook mensen zijn gestopt met roken sinds de crisis laten deze resultaten niet zien.

Leefstijl, vergeleken met de periode voor de crisis

Middelengebruik, vergeleken met de periode voor de crisis

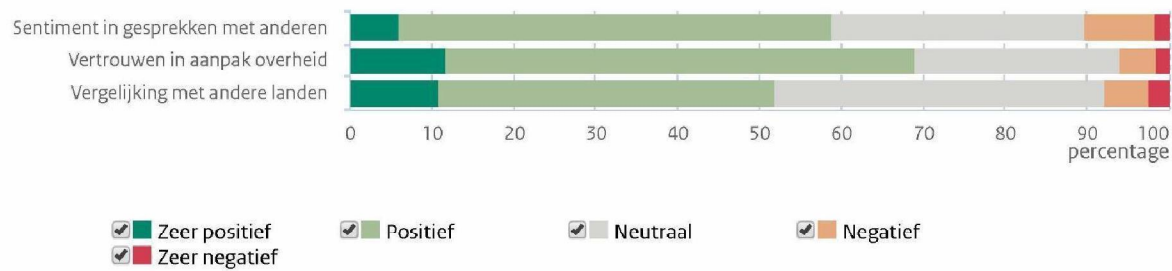
Vertrouwen in de Nederlandse aanpak

Sociale omgeving

De mensen om ons heen kunnen veel invloed hebben op het beeld dat we vormen van de maatregelen. Ongeveer 60% van de mensen geeft aan bijna dagelijks tot meerdere keren per dag met anderen te spreken over de Nederlandse aanpak van de coronacrisis: 59% van die gesprekken was (zeer) positief en 10% (zeer) negatief. Er lijkt dan ook een groot vertrouwen in de Nederlandse aanpak: 69% heeft (veel) vertrouwen, 6% (helemaal) geen vertrouwen. In vergelijking met andere landen doet Nederland het volgens de respondenten dan ook (veel) beter (52%), terwijl een kleinere groep het beleid als (veel) slechter scoort (8%).

Beeld van de aanpak van het coronavirus door de Nederlandse overheid

Meting 1

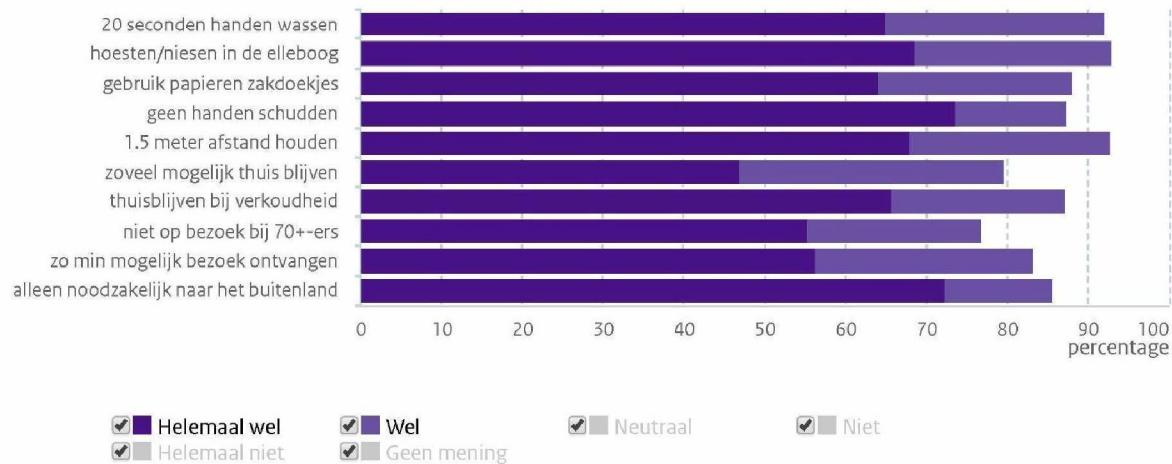
Draagvlak voor de maatregelen

We hebben het draagvlak uitgevraagd voor maatregelen zoals die eind april 2020 van kracht waren ten tijde dat de vragenlijst uit stond. Vervolgens is die vraag herhaald voor als deze maatregelen nog 6 weken of 6 maanden zouden duren. Dit geeft de mate weer waarin mensen zichzelf de maatregelen nog voor langere tijd zien volhouden.

Het draagvlak voor de verschillende maatregelen is hoog. Voor elke maatregel geldt dat een ruime meerderheid van de respondenten achter de maatregel staat. Variërend per maatregel staat 77% tot 93% van de deelnemers erachter. Het minste draagvlak is er voor het niet meer op bezoek te gaan bij 70+-ers. Toch kan ook deze maatregel rekenen op steun van ruim driekwart van de deelnemers.

Bereidheid om aan maatregelen te houden

Meting 1

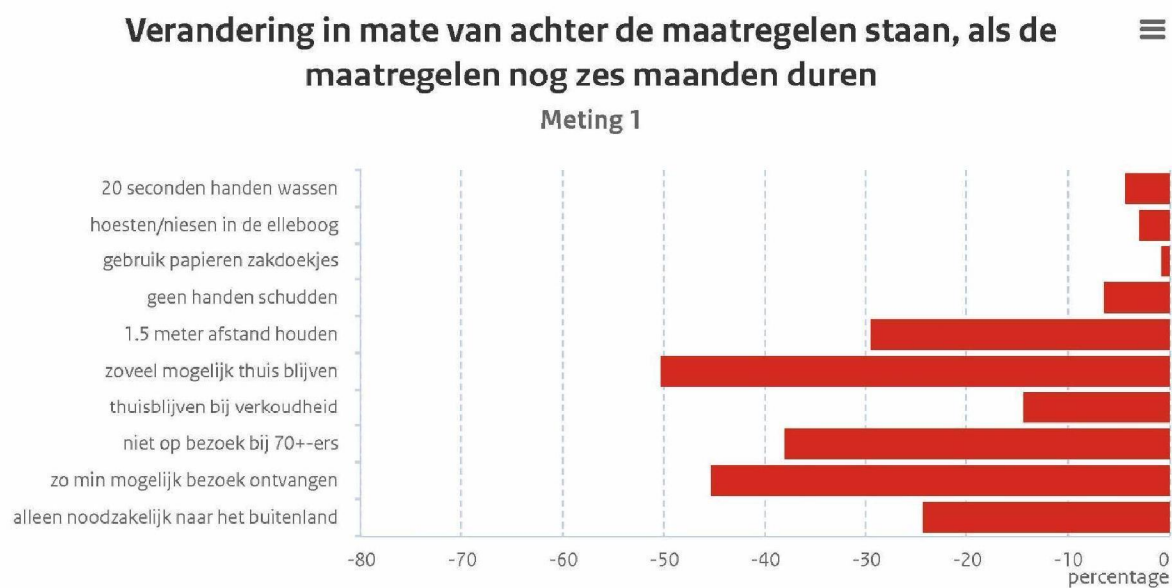
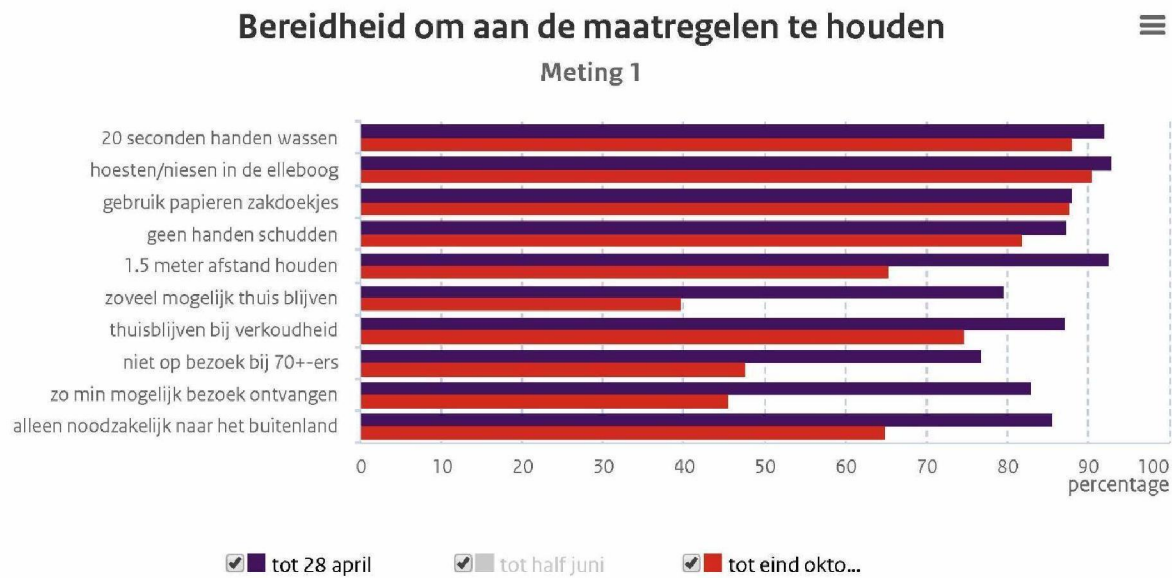

Wat als de maatregelen langer gaan duren

Als de maatregelen langer duren, denken mensen het toch moeilijker vol te gaan houden. Mensen geven aan dat vooral thuis blijven en zo min mogelijk mensen bezoeken of bezoek ontvangen, moeilijker gaat worden. De mate van achter de maatregelen staan neemt af als de maatregelen nog zes weken zou duren en nemen verder af als ze nog zes maanden zouden duren.

Mensen blijven onverminderd achter de hygiëne maatregelen staan, ook als die nog 6 maanden zouden duren. Het draagvlak voor de andere maatregelen neemt enigszins af als die met 6 weken verlengt zouden worden. Als ze met 6 maanden verlengt zouden worden, is er een flinke afname.

De sterkste daling is te zien bij het zoveel mogelijk thuisblijven: 50% afname in het aantal mensen dat (helemaal) achter de maatregelen staat. Daarnaast is er een sterke afname te zien bij het beperken van het bezoek (45%) en het niet bezoeken van mensen met een meer kwetsbare gezondheid (38%). Het draagvlak voor 1,5 meter afstand houden neemt met 29% ook substantieel af, net zoals het niet kunnen reizen naar het buitenland (24% afname).

Hoe is het onderzoek uitgevoerd?

Om beter inzicht te krijgen in de invloed van de maatregelen op het dagelijks leven en de mate waarin het lukt om de gedragsregels op te volgen is het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) samen met GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)-en een vragenlijstonderzoek gestart. Dit onderzoek vindt iedere twee weken plaats. Van 17 april tot en met 24 april 2020 is samen met 21 GGD-en en via (social) media in heel Nederland bekendheid gegeven aan het onderzoek. Op 7 mei start een 2^e meting. Dit onderzoek is tot stand gekomen met financiering van NWO (Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek) en ZonMw (Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie), en met advies van de Wetenschappelijke Adviesraad (<https://www.rivm.nl/onderzoek/gedrag/wetenschappelijke-adviesraad-corona-gedragsunit>) van de Corona Gedragsunit van het RIVM.

Naast dit onderzoek wordt er ook op andere manieren [onderzoek](https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/onderzoek/gedrag) (<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/onderzoek/gedrag>) uitgevoerd vanuit de Gedragsunit van het RIVM om ook meer inzicht te krijgen in bevolkingsgroepen die niet of in mindere mate meedoen aan deze vragenlijsten. De resultaten daarvan verwachten we in de loop van mei.

Indicatie

Aan dit onderzoek hebben in totaal 89.945 mensen meegedaan van 16 jaar en ouder.

Ten opzichte van de bevolking in Nederland zijn er onder de deelnemers meer vrouwen (59%) en minder mensen onder de 40 jaar (22%). Er deden relatief weinig mensen mee die niet geboren zijn in Nederland (5%). Mensen met een hoog opleidingsniveau waren oververtegenwoordigd (58%).

Van de deelnemers woont 38% alleen en heeft 34% thuiswonende kinderen jonger dan 18 jaar. Tweederde van de deelnemers heeft betaald werk of is ZZP (Zelfstandige zonder personeel)'er, een kwart is met pensioen en 3% is werkzoekend.

De resultaten zijn niet zomaar te vertalen naar de totale bevolking van Nederland. Ze geven wel een indicatie.

Meer informatie

info@rivm.nl ([\(10\)20](#)) [@rivm.nl](#)

Privacyverklaring

Privacy verklaring onderzoek gedragsunit

(/documenten/privacy-verklaring-onderzoek-gedragsunit)

[PDF | 179.51 KB](#)

Nieuwsberichten

[Nieuwsbericht 7 mei 2020](#) (/nieuws/1%2C5-meter-maatschappij-lastige-opgave)

[Nieuwsbericht 17 april 2020](#) (/nieuws/inzicht-in-gedrag-van-mensen-bij-bestrijding-van-nieuwe-coronavirus)

De coronacrisis onderscheidt een aantal fasen in de ontwikkeling van het virus en van de maatschappelijke maatregelen. We zijn inmiddels voorzichtig de transitiefase ingegaan en moeten ons voorbereiden op volgende stappen. Van GRIP 4 naar normaal. Graag willen wij met de minister van gedachten wisselen en vooruitkijken naar de situatie waarin wij als GGD'en weer onze reguliere taken gaan uitvoeren. De gedachtewisseling zouden we via de onderstaande gespreksonderwerpen kunnen laten lopen indachtig de puntsgewijze gedachten.

Hybride stelsel infectieziekten bestrijding

- Op inhoud sterk gestandaardiseerd en kwalitatief hoogwaardige landelijke infrastructuur met een decentrale regionale uitvoering.
- De DPG in de rol als opdrachtnemer van de minister van VWS.
- Het voortzetten van een effectieve aanpak van de coronacrisis vraagt om de juiste balans tussen de regionale opgave en de gewenste landelijke (inhoudelijke) samenhang.
- De rolverdeling tussen VWS en GGD'en vanuit de het perspectief van de inhoud nader te verkennen.
- Regionaal differentiëren op basis van verschillen in omstandigheden helpt om de kwaliteit en de effectiviteit van zorg te optimaliseren.
- Ook is het goed om in deze verkenning de rol van de gemeente mee te nemen.

Terug naar het nieuwe normaal en aansluiten op de algemene crisisstructuur

- Individuele GGD'en herijken inmiddels hun aanpak, beëindigen hun crisisteams en zoeken vanuit de reguliere organisatie naar een nieuwe samenhang.
- Herstart van de reguliere opgave in de juiste balans met de COVID 19 opgave in de juiste balans op te pakken.
 - Reguliere opgaven: JGZ, andere onderdelen van de infectieziektebestrijding zoals tuberculose, SOA en reizigersvaccinaties, technische hygiëne zorg en milieu en gezondheid taken.
- Zoektocht naar een passende bestuurlijke sturing.
- Hoe te verhouden tot de algemene crisis structuur.

Gebundelde opgave centraal

- GGD'en hebben een stevig fundament ontwikkeld door de jaren heen op het terrein van de infectieziekten bestrijding.
- Testbeleid en bron- en contactopsporing vormen regulier werk. Eigenlijk is het veel meer een kwestie van de juiste maatvoering en aanpak. De omstandigheden zijn bijzonder en grootschalig, niet de inhoud.
- De taken van de GGD'en liggen bij IZB, monitoring en het inbrengen van andere publieke gezondheidsperspectieven ten behoeve van bestuurlijk weging en besluitvorming.

- Andersoortige beleidsafwegingen liggen bij de landelijke crisisstructuur en bij de veiligheidsregio's.
- Handhaving en bevolkingszorg bijvoorbeeld behoren tot de reguliere gemeentelijke taken.

Opstart reguliere zorg

- De centrale focus op COVID 19 zorg met alleen ruimte voor hele urgente zorg verschuift de komende periode naar een focus op reguliere zorg met voldoende ruimte voor een passende COVID 19 zorg.
- Het gehele zorgstelsel maakt een transitie naar een noodzakelijke nieuwe fase.
- De beweging die GGD'en willen maken sluit goed aan bij deze grotere beweging in de zorg.